

Hayalin akıl ve aklın semerelerini ihata edemez bahsinde, Bediüzzaman Hazretleri bizlere ne anlatmak istemiş?

"Ve keza, insanın elindeki ihtiyar pek dardır. Havâssının en geniş hayal olduğu halde, o hayal akıl ve aklın semerelerini ihata edemez. Bunları, bu kadar büyük iken, nasıl daire-i ihtiyarına idhal edip, onlarla iftihar ediyorsun?"(1)

"Her şeyi onunla yapıyoruz" dediğimiz irademizin eli, gerçekte ise çok kısadır. Yani irademiz, isminde de ifade edildiği gibi cüz'idir. Sadece tercih yapabiliyoruz. Öyle ki, vücudumuzda meydana gelen olay ve hadiselerden dahi haberdar değildir.

Mesela, karaciğerin şimdiye kadar 400 kadar vazifesi tespit edilmiştir. Ancak bunlardan hiç birinin nasıl işlediğini bilmiyoruz. Sadece başkasından duyuyoruz. Yeri gelince benim karaciğerim dediğimiz organımızdan ne kadar haberdar olduğumuz ortada.

Aynen öyle de kendi aklımızın mahiyetinden ve aklın ortaya koyduklarından da habersizdir. Hayal duygusu, bizim en geniş ve eli en uzun duygumuz olduğu halde, aklımızın ortaya koyduğu geniş daireyi ihata edemiyor. Demek ki, irademiz gerçekten de cüzidir.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Katre.](#)